Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 27 июнь 1969 йил, жума • № 149 (14.312). • Баҳоси 2 тийин.

КПСС Марказий Комитети янги жамият қурилишида Совет Иттифоқи эришган муваффақиятларнинг жуда катта аҳамиятга эга эканлигини ҳисобга олиб, барча партия ташкилотларини, барча коммунистларни, бутун совет халқини коммунистик қурилишнинг буюк режаларини амалга ошириш учун, партиямиз ва Совет давлатининг асосчиси В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун янада фидокорона кураш олиб боришга даъват этади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1969 йил 26 июнда КПСС Марказий Комитетининг Пленуми бўлиб ўтди.

Пленуми КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг „Коммунистик ва ишчи партиялар халқаро Кенгашининг якунлари тўғрисида" қилган докладини тинглади.

Доклад юзасидан музокараларда Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. Е. Шелест, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Д. А. Кунаев, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институтининг директори П. Н. Федосеев, КПСС Якутия область комитетининг биринчи секретари Г. И. Чиряев, СССР кинематографчилар союзи правлениесининг биринчи секретари Л. А. Кулиджанов, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи А. А. Епишев, КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари В. С. Толстиков ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Марказий Комитет Пленуми ўртоқ Л. И. Брежневнинг „Коммунистик ва ишчи партиялар халқаро Кенгашининг якунлари тўғрисида"ги доклади юзасидан якдиллик билан қарор қабул қилди.

КОММУНИСТИК ВА ИШЧИ ПАРТИЯЛАР ХАЛҚАРО КЕНГАШИНИНГ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИНИНГ 1969 ЙИЛ 26 ИЮНДАГИ ҚАРОРИ

КПСС Марказий Комитети Пленуми «Коммунистик ва ишчи партиялар халқаро Кенгашининг якунлари тўғрисида» КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладини тинглаб ва муҳокама қилиб, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг жаҳон коммунистик ҳаракати жипслигини мустаҳкамлашга қаратилган сиёсий йўлини ва амалий фаолиятини, КПСС делегациясининг коммунистик ва ишчи партияларнинг Москвада 1969 йил 5 июндан 17 июнгача бўлиб ўтган халқаро Кенгашидаги ишини батамом ва тўла-тўкис маъқуллайди.

КПСС Марказий Комитети Пленуми коммунистик ва ишчи партияларнинг халқаро Кенгаши коммунистик, ишчилар ва бутун озодлик ҳаракатининг катта муваффақияти бўлди, деб ҳисоблайди. Кенгаш жаҳондаги барча демократик ва тараққийпарвар кучлар ҳаракатининг ғоят кенг миқёсдаги бирлиги негизида империализмга қарши курашни янада авж олдириб юборишга жуда катта таъсир кўрсатади. Кенгаш марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принциплари асосида халқаро коммунистик ҳаракатнинг жипслигини мустаҳкамлаш йўлида муҳим босқич бўлди.

Шунчалик кўп делегациялар иштирокида Кенгаш чақирилишининг ўзиёқ коммунистик ва ишчи партиялар инсониятнинг келажаги билан боғлиқ бўлган ҳаракатнинг тақдири учун юксак масъулият ҳис қилганликларини яққол тасдиқлади. Кенгашнинг бутун бориши ҳаракатнинг умумий манфаатлари йўлида коммунистик ва ишчи партияларнинг жипслашишга, бирликка бўлган интилишлари кучайганлигини кўрсатдики, ҳар бир партиянинг манфаатлари шу ҳаракат умумий манфаатларидан ажралмасдир. Кенгашга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш методлари ана шу интилишни кучайтириш ва мустаҳкамлашга ёрдам бердики. Кенгашни тайёрлаш ва ўтказишнинг бу методлари проблемаларни эркин, демократик муҳокама қилиш, ҳужжатларни коллектив равишда, кенг ошкора ишлаб чиқиш, чинакам ўртоқларча тенг ҳуқуқли асосда ҳамкорлик қилиш билан характерланди.

Кенгашда қабул қилинган ҳужжатлар жаҳон коммунистик ҳаракатининг ҳозирги тараққиёт босқичидаги мақсадлари ва эҳтиёжларига, империализмга қарши, халқларнинг миллий ва социал озодлиги учун, тинчлик, демократия ва социализм учун курашни кучайтириш вазифаларига жавоб беради.

Кенгаш ҳужжатларида, Кенгаш қатнашчиларининг сўзлаган нутқларида коммунистик ҳаракатнинг улкан тажрибаси умумлаштирилди, ҳозирги замон тараққиёти чуқур таҳлил қилиб берилди. Кенгаш ҳужжатлари марксча-ленинча назарияга муҳим ҳисса қўшди.

Кенгашда «Ҳозирги босқичда империализмга қарши кураш вазифалари ҳамда коммунистик ва ишчи партияларнинг, барча антиимпериалистик кучларнинг ҳаракат бирлиги» тўғрисида қабул қилинган ҳужжат ғоят муҳим аҳамиятга эгадир. Бу ҳужжатда жаҳон тараққиётининг асосий йўлини аввалгидек революция ва социализм, тинчлик ва миллий озодлик ҳаракати кучлари белгилаб беради, деган рад этиб бўлмайдиган факт таъкидланади. Бу ҳужжатда империализмга қарши бутун курашни янги, янада юксак даражага кўтариш йўллари, бутун дунёдаги кенг халқ оммасининг ҳаракат бирлигини амалий ташкил этиш йўллари кўрсатиб берилган.

Бу ҳужжатда жаҳон тараққиётининг, империализм агрессив сиёсатининг моҳияти ва келиб чиқиши мумкин бўлган оқибатларининг марксча-ленинча таҳлили империализмга қарши ҳаракат бирлигининг конкрет платформаси билан чамбарчас боғланган. Бу ҳозирги замондаги учта асосий революцион кучни — жаҳон социализм системаси, халқаро ишчилар ҳаракати, миллий озодлик ҳаракатини жипслаштириш учун курашни янада муайян бир мақсадга қаратиш имконини беради.

Кенгаш социалистик система жаҳон антиимпериалистик, революцион ҳаракатнинг таянчи эканлигини яна бир марта тасдиқлади. Янги дунёнинг кўҳна дунёга қарши курашининг муваффақияти кўп жиҳатдан социалистик системанинг бундан кейинги муваффақиятлари ва жипслигига, ҳукмрон партияларнинг янги ижтимоий тузум замиридаги барча имкониятлардан фойдаланишларига боғлиқдир. Бундан келиб чиқадиган хулоса шуки, жаҳон социализм системасини мустаҳкамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш — айни пайтда жаҳон революцион жараёнини ривожлантириш тўғрисида, империализмга қарши таъсирли кураш тўғрисида ғамхўрлик қилишдир.

Кенгаш социалистик системани жипслаштириш ишидаги асосий йўналиш социалистик интернационализм принципларини оғишмай амалга оширишдан, социалистик давлатларнинг миллий ва интернационал вазифаларини тўғри қўшиб олиб боришдан, қардошларча ўзаро ёрдам ва ўзаро бир-бирини қўллаб-қувватлашни кучайтиришдан иборат эканлигини таъкидлади. Кенгаш социализмни ҳимоя қилиш — коммунистларнинг интернационал бурчидир, деб баралла айтди.

Кенгаш ишчилар синфи революцион курашнинг ҳозирги босқичида ҳам асосий ҳаракатга келтирувчи ва сафарбар этувчи куч эканлигини таъкидлаб ўтди. Кенгаш меҳнаткаш деҳқонлар, тараққийпарвар зиёлилар, ёшларнинг катта революцион имкониятларини, капиталистик мамлакатлардаги барча демократик антиимпериалистик ҳаракатнинг аҳамиятини, жаҳон революцион жараёнида Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқларининг миллий озодлик ҳаракати роли тобора ортиб бораётганлигини таъкидлаб ўтди.

Кенгаш коммунистик ва ишчи партиялар учун империализмга қарши, тинчлик учун кураш ишчилар синфининг пировард мақсадлари учун курашидан, социал система сифатида капитализмга қарши курашидан, барча мамлакатларда социализм ва коммунизм ғалабаси учун курашидан ажралмасдир, деб алоҳида таъкидлади.

Кенгашда «В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги тўғрисида» мурожаат қабул қилинганлиги принципиал аҳамиятга эгадир. Бу ҳужжатда коммунистларнинг ленинизмга чексиз содиқлиги таъкидланади, унинг умумий халқаро аҳамияти уқтириб ўтилади. Халқаро коммунистик ҳаракат бирлигининг идеологик негизи қисқа формада ифодалангандир. Мурожаат коммунистик ва ишчи партияларни Ленин юбилейидан ленинизм ғояларини кенг пропаганда қилиш учун, коммунистларнинг омма орасида идеология ишини кучайтириш учун фойдаланишга отлантиради.

КПСС Марказий Комитети пленуми кенгашда қабул қилинган бошқа ҳужжатларнинг муҳимлиги ва актуаллигини таъкидлайди. Кенгашда қабул қилинган «Вьетнамга мустақиллик, озодлик ва тинчлик!» даъвати коммунистларнинг жанговар пролетар бирдамлигини, улар Вьетнам халқини бундан кейин ҳам биргаликда ҳаракат қилиб қўллаб-қувватлашга қарор берганликларини бутун дунёга кўрсатади.

«Тинчликни ҳимоя қилиш тўғрисида хитобнома» коммунистик ҳаракатнинг жанговар антимилитаристик традициясини давом эттиради. Бу ҳужжатда ҳозирги замоннинг энг муҳим масалаларидан бири хусусида халқаро коммунистик ҳаракатнинг умумий позицияси кўрсатиб берилган. Бу позиция ғоят кенг демократик ва тинчликсевар кучларни жаҳон термоядро урушининг олдини олиш учун курашга бирлаштиришга қаратилгандир.

Пленум шуни зўр мамнуният билан таъкидлайдики, кенгаш ҳужжатларида ҳам, кенгаш қатнашчиларининг нутқларида ҳам КПССнинг, Совет давлатининг социализм позицияларини мустаҳкамлашга қаратилган, империализмга қарши, ўзининг социал ва миллий озодлиги учун, халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини таъминлаш ва термоядро урушининг олдини олиш, турли ижтимоий тузумдаги давлатлар билан тинч-тотув яшаш принципларини қарор топтиришга қаратилган сиёсати кенг қўллаб-қувватланди.

Кенгаш мавжуд ихтилофларни бартараф қилишда, коммунистик ҳаракат бирлигини мустаҳкамлашда марксча-ленинчи партиялар тутган йўлнинг тўғри эканлигини тасдиқлади. Бу йўл — империализмга қарши биргаликда ҳаракат қилиш, қардош партиялар ўртасидаги алоқа ва муносабатларни ҳар томонлама кенгайтириш, партияларнинг назарий ишларини умумлаштириш, марксча-ленинча назарияни ҳимоя қилиш ва ижодий ривожлантиришдан иборатдир.

КПСС Марказий Комитети Пленуми Кенгашнинг марксизм-ленинизм поклиги учун изчиллик билан кураш, ревизионизмга, догматизмга, миллатчиликка қарши изчил кураш Коммунистик партиялар сафларини мустаҳкамлашнинг, коммунистларни интернационал жипслаштиришнинг, бутун революцион ҳаракатда уларнинг авангардлик ролини оширишнинг зарур шарти эканлиги тўғрисидаги хулосасига катта аҳамият беради.

КПСС Марказий Комитети шуни таъкидлайдики, Кенгашда кенг фикр олишилганлиги ХКПнинг ҳозирги раҳбарлиги тутаётган ташқи сиёсий йўл, унинг бузғунчилик сиёсати қардош партияларнинг мутлоқ кўпчилиги томонидан кескин зарбага учраганлигини яққол кўрсатди.

Пленум КПСС делегациясининг Кенгашдаги нутқда изҳор қилган позициясини якдиллик билан тасдиқлайди. КПСС ҳозирги Хитой раҳбарларининг антиленинчи ғоявий йўл-йўриқларига қарши, уларнинг бузғунчилик сиёсатига ва буюк давлатчилик ташқи сиёсий йўлига қарши муросасиз курашни давом эттиради. КПСС коммунизм қураётган совет халқи манфаатларини ҳар қандай тажовузлардан ҳимоя қилиш учун зарур бўлган ҳамма ишни қилади. Шу билан бирга, КПСС совет ва Хитой халқларининг туб манфаатлари мос келади, деб ҳисоблайди. КПСС совет халқининг хитой халқига нисбатан бўлган ва шубҳасиз, хитой халқининг Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик мамлакатларга нисбатан бўлган дўстона ҳис-туйғуларини бундан кейин ҳам сақлашга ва қўллаб-қувватлашга интилади.

Пленум таъкидлайдики, Совет Иттифоқи коммунистлари ва меҳнаткашлари жаҳон коммунистик ҳаракати билан интернационал бирдамлигини билдиради ва партиямизнинг сиёсатини тўла қўллаб-қувватлайди.

Коммунистик ва ишчи партиялар халқаро Кенгаши коммунистик ҳаракат ўз тараққиётидаги айрим қийинчиликларга қарамай, барча антиимпериалистик кучларнинг жанговар авангарди, ҳозирги замоннинг энг қудратли сиёсий кучи эканлигини яна бир марта намойиш қилиб кўрсатди.

КПСС Марказий Комитети пленуми **қарор қилади:**

1. Кенгашда қабул қилинган ҳужжатлар: «Ҳозирги босқичда империализмга қарши кураш вазифалари ҳамда коммунистик ва ишчи партиялар, барча антиимпериалистик кучларнинг ҳаракат бирлиги»; «В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги тўғрисида» мурожаат; «Вьетнамга мустақиллик, озодлик ва тинчлик!» даъвати; «Тинчликни ҳимоя қилиш тўғрисида хитобнома» маъқуллансин.

2. Кенгаш якунларига таяниб, марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принципиал негизида халқаро коммунистик ҳаракатни жипслаштиришга, барча йўллар орқали коммунистик партиялар билан алоқаларни бутун чоралар билан ривожлантиришга, буржуа идеологиясига қарши кураш олиб боришга, марксча-ленинча таълимотнинг поклиги учун, ўнг ва «сўл» ревизионизм ва миллатчиликка қарши қаратилган КПССнинг изчил йўли давом эттирилсин.

3. КПСС Марказий Комитети Пленуми КПССнинг ва Совет ҳукуматининг ташқи сиёсий йўлини маъқуллайди. СССРнинг ташқи сиёсати антиимпериалистик кучларга қарши умумий курашда, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг куч-қудратини мустаҳкамлаш ва жипслаштиришда бундан кейин ҳам муҳим роль ўйнайди, империализмнинг агрессив режаларини барбод этишга, тинчликни сақлаш ва турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш принципларини қарор топтиришга, халқларнинг озодлик ҳаракатини қўллаб-қувватлашга хизмат қилади.

4. СССРда коммунизм қурилиши учун, антиимпериалистик кураш ва революцион жараён тараққиёти учун иқтисодий муваффақиятлар, илмий-техникавий муваффақиятлар ва мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш ғоят муҳим аҳамиятга эга эканлигини ҳисобга олиб, КПСС Марказий Комитети Пленуми партия, совет ва хўжалик органларининг алоҳида диққат-эътиборини давлат планлари ва беш йиллик топшириқларининг бажарилишини, фан, маданият ва санъат соҳасида янги чўққиларни эгаллашни таъминлаш зарурлигига қаратади. Корхоналар, қурилишлар, совхозлар, колхозлар коллективларининг куч-ғайрати ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга, илмий-техника тараққиётини жадаллаштиришга, меҳнат унумдорлигини оширишга, ишлаб чиқариш қувватларини тезроқ ишга тушириб, улардан яхшироқ фойдаланишга, ишлаб чиқаришдаги мавжуд резервларни тўлароқ ишга туширишга қаратишлари керак.

5. Халқаро Кенгаш якунлари муносабати билан идеология ишини кучайтириш жуда муҳим вазифадир. Партия ташкилотлари Кенгаш якунларини ва бу Кенгашда қабул қилинган ҳужжатларни пропаганда қилиш соҳасидаги ишларни кенг авж олдириб юборишлари, бунинг учун матбуот, радио, телевидение, лекциялардан ва пропаганданинг бошқа формаларидан кенг фойдаланишлари зарур.

6. Марказий Комитет Пленуми КПССнинг халқимизни совет ватанпарварлиги руҳида, дўстлик, қардошлик ва социалистик мамлакатларининг халқлари билан, ўз социал ва миллий озодлиги учун, демократия, тинчлик ва социализм учун курашаётган барча халқлар билан интернационал бирдамлик руҳида тарбиялаш соҳасидаги йўли асло ўзгармас эканлигини тасдиқлайди. Ўз партияси ва мамлакати учун ифтихор ҳис-туйғуси, мамлакатнинг гуллаб-яшнаши учун бутун кучини сарфлашга тайёр туриш, СССРда коммунизм қурилишининг интернационал моҳиятини чуқур англаш ҳис-туйғуси — мана бу фазилатларнинг ҳаммаси ҳозирги шароитларда онгли совет граждани учун айниқса муҳим фазилатлардир.

7. Кенгаш якунларидан келиб чиқадиган муҳим хулосалардан бири — ҳозирги замон проблемаларини, жаҳон революцион ҳаракатининг умумий қонуниятлари ва хусусиятларини назарий жиҳатдан чуқур умумлаштириш, социализм ва коммунизм қурилиши, жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг империализмга қарши курашининг энг муҳим назарий проблемаларини ишлаб чиқиш соҳасидаги илмий ишларни бутун чоралар билан ривожлантиришдан иборатдир. Шу мақсадда халқаро назарий конференциялар ва семинарларни тез-тез ўтказиб туриш муҳим аҳамиятга эгадир

8. Коммунистик ва ишчи партиялар халқаро Кенгашининг якунлари республика, ўлка, область, округ, шаҳар, район партия ташкилотларининг актив йиғилишларида ва бошланғич партия ташкилотларининг йиғилишларида муҳокама қилинсин. Кенгаш материалларининг коммунистлар томонидан чуқур ўрганилиши уюштирилсин.

* * *

КПСС Марказий Комитети янги жамият қурилишида Совет Иттифоқи эришган муваффақиятларнинг жуда катта аҳамиятга эга эканлигини ҳисобга олиб, барча партия ташкилотларини, барча коммунистларни, бутун совет халқини коммунистик қурилишнинг буюк режаларини амалга ошириш учун, партиямиз ва Совет давлатининг асосчиси В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун янада фидокорона кураш олиб боришга даъват этади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ВА ВЦСПСДА

МАМЛАКАТДА ТУРИЗМ ВА ЭКСКУРСИЯНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС «Мамлакатда туризм ва экскурсияни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилдилар.

Қарорда кейинги йилларда туризм ва экскурсия кенг ривож топганлиги таъкидлаб ўтилади. Туризм билан экскурсия дам олиш формасигина бўлиб қолмай, айни пайтда аҳолининг маданий савиясини оширишнинг ва уни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашнинг муҳим воситаси ҳам бўлиб қолмоқда. Ҳозирги вақтда В. И. Ленин ҳаёти, фаолияти билан боғлиқ бўлган жойларга, социализм ва коммунизм қурилиши соҳасида Ленин васиятларини амалга ошириш билан боғлиқ бўлган жойларга туристлик юришлари ва экскурсиялар кенг оммавий тус олди.

Тарих ва маданият ёдгорликлари билан, жонажон ўлка табиати билан, экономика, фан ва маданиятни ривожлантиришда эришилган муваффақиятлар билан танишиш совет кишиларини Ватанга меҳр-муҳаббат руҳида, халқимизнинг жанговар революцион ва меҳнат анъаналарига садоқат руҳида тарбиялашга ёрдам беради.

Шу билан бирга қарорда таъкидлаб ўтиладики, меҳнаткашларнинг, хусусан ёшларнинг туристлик экскурсия хизмати кўрсатиш жиҳатидан ўсиб бораётган талаблари тўла-тўкис қондирилмаётир. Мамлакатнинг бир қанча областлари, шаҳарлари ва районларида туристлик-экскурсия муассасалари шохобчалари кенг ривожлантирилмаган. Аҳолининг туристлик асбоблари ва анжомларига бўлган талаби етарли қондирилмаётир. Поездларда, автобусларда, денгиз ва дарё кемаларида, хусусан қишлоқ аҳолиси, посёлка ишчилари ва ўқувчилар учун туристлик саёҳатлари ва экскурсияларни уюштириш имкониятларидан тўла фойдаланилмаётир. Автотуристларга хизмат кўрсатиш яхши уюштирилмаган. Автомагистралларда ва мамлакатнинг бир қанча курорт жойларида кемпинглар, автопансионатлар шахобчалари, техника ва маиший хизмат кўрсатиш корхоналари, савдо-сотиқ шохобчалари ҳаддан ташқари камлик қилади.

Баъзи партия, давлат, касаба союз, комсомол органлари туристлик — экскурсия ташкилотларининг иши билан чуқур қизиқмайдилар, туристлик юришлари, саёҳатлар ва экскурсияларнинг ғоявий йўналишини ва ўлкани ўрганишдаги аҳамиятини кучайтириш тўғрисида етарли ғамхўрлик қилмайдилар. Туристларга ва экскурсиячиларга хизмат кўрсатиш маданиятини оширишга, уларни табиатга ва маданият ёдгорликларига эҳтиётлик билан муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашга етарли эътибор берилмайди. Туризмдан аҳолининг сиҳат-саломатлигини яхшилашнинг муҳим воситаси сифатида тўла фойдаланилмаётир.

КПСС Марказий Комитети, ССР Иттифоқи Министрлар Совети ва ВЦСПС мамлакатда туризм ва экскурсияни янада ривожлантириш мақсадида иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари ва Министрлар Советлари, касаба союзлари марказий комитетлари ва Советлари, ВЛКСМ Марказий Комитети, СССР Маориф министрлиги, СССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими давлат комитети зиммасига туризм ва экскурсияни оммавий ривожлантириш, туристлик ва экскурсия муассасаларининг шохобчаларини кенгайтириш ва ишини яхшилаш, ана шу ташкилотлар учун кадрлар танлашни, уларни ғоявий-сиёсий тарбиялашни ва малакасини оширишни яхшилаш, туристлик-экскурсия ишини аҳолига хизмат кўрсатишнинг йирик тармоғига айлантириш учун чора-тадбирларни кўриш вазифасини юкладилар.

Касаба союз, совет ва хўжалик ташкилотларига шаҳар атрофларида дам олиш зоналари, туристлик-соғломлаштириш лагерлари, болалар туристлик станциялари вужудга келтириш, туристлик асбоблари ва анжомларини кирага бериб турадиган пунктларни кенг ривожлантириш, туристлар ва экскурсиячиларни табиат бойликларини, тарихий ва маданий ёдгорликларни муҳофаза қилишга актив жалб этиш таклиф қилинди.

Туризм ва экскурсия ишига раҳбарликни, мамлакатда саёҳат ва экскурсияларни ташкил этишга раҳбарликни ВЦСПС орқали амалга ошириш мақсадга мувофиқ деб топилди. СССР Маданият министрлигининг тегишли партия, совет ва касаба союз органлари билан келишилган ҳолда СССР Маданият министрлиги системаси муассасалари ҳузурида ҳозир мавжуд бўлган экскурсия ташкилотларини сақлаб қолиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинди.

СССР Маданият министрлиги, иттифоқдош республикалар Министрлар Советларига музейларда, картина галереяларида ва маданият органларига қарашли бошқа объектларда экскурсия ишини яхшилаш, уларни тартибга келтириш, экспозицияларни яхшилаш, малакали экскурсоводлар билан таъминлаш, музей ва виставкаларнинг қўлланмалари ҳамда справочникларини чиқаришни кўпайтириш таклиф этилди.

СССР Маориф министрлигига ўқувчилар ўртасида туристлик ва ўлкани ўрганиш ишларига ташкилий ва методик раҳбарликни кучайтириш учун болалар марказий туристлик экскурсия станцияси вужудга келтириш топширилди.

Қарорда 1971 — 1975 йилларда 200 минг ўринга мўлжалланган, шу жумладан йил бўйи ишлаб турадиган 100 минг ўринга мўлжалланган туристлик базалари, меҳмонхоналар, кемпинглар ва автопансионатлар қуриш кўзда тутилади. Туристлик экскурсия муассасалари асосан туристлик ва касаба союз ташкилотларининг маблағлари ҳисобига, давлат, кооператив ва жамоат корхоналар ҳамда муассасаларнинг марказлашмаган молия манбалари фондлари ҳисобига, шунингдек СССР қурилиш банкидан олинадиган ссуда ҳисобига қурилиши керак.

СССР Госпланига СССР халқ хўжалигини ривожлантириш 1971 — 1975 йил плани лойиҳасида 40 миллион сўм ҳажмида капитал маблағ сарфлашни, СССР Қурилиш банки кредити ва марказлашмаган молия манбалари ҳисобига амалга ошириладиган қурилиш-монтаж ишлари ҳажмида материаллар ва ускуналар, ишга тушириладиган туристлик муассасаларини жиҳозлаш учун мебеллар ва асбоблар, туристлар учун махсус жиҳозланган автобуслар ажратишни кўзда тутиш таклиф қилинди.

СССР Госстройига ВЦСПС билан келишиб мамлакатнинг турли иқлимдаги районлари учун туристлик-соғломлаштириш муассасаларининг дам олиш зоналарини план-лойиҳаларини ва типовой лойиҳаларини тузиб чиқиш таклиф қилинди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари автопансионатларга ва кемпингларга келадиган йўлларнинг равон бўлиши, техника хизмати кўрсатиш станцияларининг сонини кўпайтириш, уларни тегишли ускуналар, запас қисмлар, ёнилғи, мойлов материаллари билан таъминлаш, умумий овқатланиш ва автотуристларга хизмат кўрсатиш учун савдо-сотиқ корхоналари шохобчаларини кенгайтириш ва уларнинг ишларини яхшилаш тадбирларини кўришлари керак.

Йўллар, граждан авиацияси, денгиз флоти, савдо министрликлари ва иттифоқдош республикалар Министрлар Советларига ВЦСПС билан биргаликда поездлардан, денгиз ва дарё кемаларидан, самолётлардан ва автобуслардан туризм ва экскурсия мақсадларида фойдаланиш, туристлар йўлда бораётган пайтда уларга хизмат кўрсатишни яхшилаш, 1975 йилга бориб ана шу турдаги саёҳатлар ҳажмини 5-6 баравар кенгайтиришни кўзда тутган ҳолда, тегишли тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш топширилди.

Озиқ-овқат, гўшт ва сут саноати, балиқ хўжалиги, савдо министрликлари ва Центросоюзга масаллиқлар узоқ вақтгача сақланишини ва туристик юришлари учун қулайликни таъминлайдиган идишга ўлчаб солиб қўйилган озиқ-овқат маҳсулотлари турларини кўпайтириш ва бу маҳсулотларни ишлаб чиқариш ҳамда сотишни кўпайтиришлари керак. Шунингдек, туристлик товарлари билан савдо-сотиқ қилишни яхшилаш, ихтисослаштирилган «Турист» магазинлари шохобчаларини кенгайтириш чоралари ҳам белгиланди.

Иттифоқдош республикаларнинг министрлар Советлари туристлик базалари, меҳмонхоналар, кемпинглар, кўкаламзор ерларда ва сув ҳавзаларига яқин жойлашган ерларда стационар ҳамда палаткали туристлик соғломлаштириш лагерлари қуриш учун ер участкалари ажратилишини; район ва шаҳар туристлик клублари, туристлик анжомларини кира қиладиган пунктлар, саёҳат ва экскурсия бюролари, туризм Советлари учун бино ажратиб берилишини; туристлик ва экскурсия муассасаларига ижара шарти билан ажратиладиган автобуслар сонининг кўпайтирилишини, туристлар ва экскурсиячилар учун меҳмонхоналарда жой ажратиб берилишини; шаҳар атрофидаги зоналардаги туристлар ва дам олаётган кишилар учун умумий овқатланишни ташкил этишнинг яхшиланишини, ўқувчилар ўртасида туризм учун моддий базанинг ривожлантирилишини таъминлашлари керак.

ВЦСПС Марказий туризм кенгашининг Москва шаҳрида 10 минг кишига, Ленинград шаҳрида 5 минг кишига мўлжалланган меҳмонхоналар комплекси қурилиши учун участкалар ажратиб бериш Москва шаҳар ижроия комитети билан Ленинград шаҳар ижроия комитетига топширилди.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги геодезия ва картография Бош бошқармасига ВЦСПС билан келишиб туриб, 1970 йилдан бошлаб туристлик маршрутлари ва туристлик зоналарининг хариталари, схемалари ҳар йили чиқарилишини таъминлаш таклиф қилинди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС СССР Министрлар Совети ҳузуридаги кинематография комитети, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги радиоэшиттириш ва телевидение комитети ҳамда СССР Министрлар Совети ҳузуридаги матбуот комитети зиммасига СССР Маданият министрлиги ва ВЦСПС билан биргаликда туристлик-экскурсия мавзуларида ҳужжатли ва бадиий фильмлар яратиш тадбирларини тузиб чиқиш ва амалга ошириш, туризм ва экскурсияни радио ҳамда телевидение орқали кенг пропаганда қилиш, экскурсия ва туристлик мавзуси юзасидан адабиётларни, йўл кўрсаткичларини, плакатларни, откриткалар ва буклетларни оммавий тиражда нашр этиш вазифаларини юкладилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Советининг меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советлари тўғрисида қабул қилган қонунлари катта аҳамиятга эга. Республика Олий Совети Президиумининг навбатдаги мажлисида Тошкент областининг Ўрта Чирчиқ районида ана шу қонунларни қўллаш тажрибаси муҳокама қилинди.

Олий Совет Президиуми райондаги қишлоқ ва посёлка Советлари ҳамда уларнинг ижроия комитетлари қонунларга амал қилиб ўз фаолиятини бир мунча кучайтирдилар деган хулосага келди.

Аммо, мажлисда таъкидлаб ўтилганидек, Ўрта Чирчиқ районидаги қишлоқ ва посёлка Советлари ҳамда уларнинг ижроия комитетлари фаолиятида катта камчиликлар ҳам бор. Қишлоқ ва посёлка Советлари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришидаги ишларга ҳали етарли даражада таъсир ўтказмаётирлар, жамоат чорвачилигини ўстириш, пиллачиликни ривожлантириш тўғрисида жуда кам ғамхўрлик қилмоқдалар, баъзан қишлоқ хўжалик артели уставининг бузилишига йўл қўймоқдалар. Қишлоқ ва посёлка Советлари оммавий-ташкилий ишларининг савияси ортиб бораётган талабларга жавоб бермаётир.

Олий Совет Президиуми муҳокама этилган масала юзасидан қарор қабул қилди. Бу қарорда Ўрта Чирчиқ районидаги маҳаллий Советларнинг хўжалик ва маданий қурилишдаги ролини янада оширишга қаратилган тадбирлар белгиланди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонига биноан, Сирдарё областидаги Жетисой районидаги Жетисой шаҳар посёлкаси район қарамоғидаги шаҳарлар жумласига киритилди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

И. Л. ЛЕВИНГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЭКОНОМИСТ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Давлат банки системасида узоқ йиллар ва самарали ишлаганлиги учун СССР Давлат банки Ўзбекистон республика конторасы пул муомаласи бошқармасининг бошлиғи Иосиф Львович Левинга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган экономист» Фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Е. НАСРИДДИНОВА.**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари **Р. САХИБОЕВ.**

1969 йил 26 июнь, Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОНДА МОНГОЛИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ КУНЛАРИ

ДЎСТЛИГИМИЗ АБАДИЙ!

Тошкент, 1969 йил 26 июнь. Монголия Халқ Республикаси кунларининг тантанали очилиши.

И. Глауберзон фотоси.

Ўзбекистонда Монголия Халқ Республикаси кунларининг тантанали очилиши

Дўстлик! Тинчлик! Тинчлик ва дўстлик шаҳри — Тошкентда айтилган бу сўзлар жаҳоннинг ҳамма тилларида баралла янграмоқда. Шу кеча-кундузда ана шу сўзлар бу йил монгол халқининг тилида — мамлакатимизнинг қалин ва содиқ дўсти монголлар тилида иккинчи марта янграмоқда. Ўзбек диёрида монгол сўзи, монгол қўшиқлари яна қанот қоқмоқда. Бу сўз, бу қўшиқларни бундан ярим аср муқаддам Россиянинг революцион халқи билан биргаликда янги ҳаёт учун курашга отланган кишиларнинг ворислари ва улар бошлаган ишнинг давомчилари олиб келишди.

26 июнь куни Алишер Навоий номли театрда Ўзбекистонда Монголия Халқ Республикаси кунлари тантанали вазиятда очилди.

Президиумда Монголия Халқ Революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Д. Майдар бошчилигидаги делегация ўтирибди. Делегация составида Монголия маданият министри С. Сосорбарам, Монголия — Совет дўстлиги жамияти марказий совети президиуми раисининг ўринбосари, Улан-Батор шаҳар партия комитетининг секретари Л. Жамбалдорж, тинчлик ва дўстлик Монголия ташкилотлари федерацияси раисининг ўринбосари, Монголия — Совет дўстлиги жамияти марказий советининг масъул секретари Р. Дэлгер, Монголия—Совет дўстлиги жамияти Архангай аймоқ Советининг раиси, район партия комитетининг секретари Д. Самданмунх, ишлаб чиқариш илғорлари, ёзувчилар, санъат арбоблари бор. Монголия Халқ Республикасининг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Н. Лувсанчултэм ҳам шу ерда ўтирибди.

Президиумда улар билан бирга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари М. Турсунов, М. З. Мирзаеҳмедов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Р. Сахибоев, Совет — Монголия дўстлиги жамияти правлениеси раисининг ўринбосари Б. С. Ржанов ўтирибдилар. Республика ва пойтахт партия, совет органларининг масъул ходимлари, маданият арбоблари ҳам президиумдан жой оладилар.

Тантанали йиғилишни чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамияти президиумининг раиси Ҳ. С. Шукурова очди.

Монголия, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон давлат гимнлари янграйди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Турсунов меҳмонларга қарата табрик нутқи сўзлади.

Ўзбекистонда Монголия Халқ Республикаси кунлари — халқларимизнинг маданий ҳаётида катта аҳамиятга эга бўлган воқеадир. Биз бу кунни шодиёна тўлқиниб кутдик, — деди у. Азиз оға-инилар ва опа-сингиллар, биз сизларга, сизлар орқали қардош монгол халқига ватанингизнинг гуллаб — яшнаши йўлида, умумий мақсадимиз — коммунистик жамият қурилишида ғалаба қозониш йўлида янги ажойиб зафарларга эришувингизни астойдил истаганлигимизни изҳор қиламиз.

Монголия Халқ Республикаси кунлари маданий ҳаётимиз учун катта аҳамиятга эга. Шу билан бирга бизнинг байрамимиз социалистик давлатларнинг қардошлик алоқалари ўсаётганлигини ҳам намойиш қиладики, бу ҳақда коммунистларнинг Москвада яқиндагина ўз ишини тамомлаган анжумани иштирокчилари ёрқин гапириб ўтдилар.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси ва улуғ Ленин даҳоси Совет Иттифоқи ва Монголия Халқ Республикаси халқларига озодлик берди. Халқларимиз ўртасидаги дўстликни улуғ Ленин бошлаб берди.

Бизнинг Совет Ўзбекистонимизда монгол халқининг қаҳрамонона тарихини, мардона кураш ва илҳомбахш меҳнатнинг ажойиб йилномасини яхши билишади. Ўзбекистон меҳнаткашлари халқ Монголияси эришган муваффақиятларни, бутун социалистик система қудратини янада мустаҳкамлашга қўшилган улкан ҳисса, деб билади.

Совет Ўзбекистони билан Монголия Халқ Республикасининг маданий ва иқтисодий алоқалари йилдан-йилга ўсмоқда ҳамда мустаҳкамланмоқда. Ўзбекистон корхоналарида тайёрланган машиналар, турли аппаратлар қардош Монголия корхоналарида ишлаб турибди. Биз шуни мамнуният билан айтамизки, Монголиядан келаётган турли моллар кўпчиликка манзур бўлмоқда.

Биз бугун халқларимизнинг янги порлоқ байрамини — Ўзбекистонда Монголия Халқ Республикаси кунлари байрамини бошламоқдамиз. Бу байрам монголиялик дўстларимизнинг янги ҳаёт қуришда эришган муваффақиятларининг кўриги бўлиб қолади, республикамиз меҳнаткашларига монгол халқи эришган муваффақиятлар билан яқинроқ ва яхшироқ танишишга ёрдам беради.

Ўртоқ Турсунов ўз сўзининг охирида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан, барча тошкентликлар номидан, Совет Ўзбекистонининг барча меҳнаткашлари номидан халқ Монголияси вакилларини — оға-иниларимизни яна бир марта самимий табриклаб:

— Хуш келибсиз, азиз дўстларимиз! — дейди.

СССР халқ артисти, Ўзбекистон театр жамияти правлениесининг раиси Олим Хўжаев азиз қардошларимиз ва дўстларимизга табрик сўзлари билан мурожаат қилади.

Делегация раҳбари Монголия халқ революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Д. Майдарга сўз берилади.

Ўртоқ Майдар Совет Ўзбекистонининг қардош халқига монгол халқидан қизғин салом топширади.

Совет Иттифоқидаги Республикаларда Монголия Халқ Республикаси кунларини ва Монголия Халқ Республикасида иттифоқдош республикаларнинг кунларини ўтказиш анъана бўлиб қолди, деди меҳмон. Бундай кунлар Озарбайжонда, Белоруссияда, Молдавияда ўтказилди. Бу кунлар халқларимизнинг бузилмас қардошларча дўстлигини намойиш қилиб кўрсатди.

Совет Ўзбекистонида бу галги учрашув бутун тараққийпарвар инсоният жаҳон меҳнаткашларининг доҳийси Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик кўраётган бир пайтда ўтмоқда. Мамлакатимиз халқи тез орада халқ революцияси ғалабасининг 50 йиллигини нишонлайди. Бу улуғ саналар Монголия меҳнаткашларини янги жасоратларга илҳомлантирмоқда.

Нотиқ ўзининг мамлакати халқ ҳокимияти йилларида босиб ўтган йўл тўғрисида гапиради. Бу йўл зулматдан ёруғликка бўлган йўлдир. Кўп асрлар мобайнида қисмати қашшоқлик, касаллик, очлик, мустамлака асорати, дин бўлиб келган халқ эркин, ижодкор, яратувчи халқ бўлиб қолди. Бу халқ В. И. Ленин кўрсатган йўлдан бормоқда.

Бугунги кунда Монголия шундай бир мамлакатки, бу ерда ҳар йили янги-янги электр станциялар, кўмир карьерлари, конлар, заводлар ишга туширилмоқда. Янги социалистик шаҳарлар — Дашзан—Чойбалсан шаҳарлари қад кўтармоқда. Бугунги кунда Монголия Халқ Республикаси гражданларидан ҳар олти кишининг бири бирор ўқув юртида таълим олмоқда.

Монгол халқи қаршдош ўзбек халқининг буюк муваффақиятларини зўр эътибор ва қувонч билан кузатиб бормоқда. Биз «оқ олтин» диёри — Ўзбекистонни яхши биламиз. Бу диёрнинг машиналари ва станоклари Монголия саноат корхоналарида ишлаб турибди.

Монгол халқи ўзи эришган барча зафарлар ва муваффақиятларни қонуний равишда совет халқи дўстлиги билан боғлайди. Бу дўстликнинг сира бузилмас мустаҳкам пойдеворини улуғ Ленин билан революциямизнинг доҳийси Сухэ-Батор қўйган эди.

Монголия диёрида халқ ҳокимияти йилларида юз берган улкан ўзгаришларнинг ҳаммаси Совет Иттифоқи, ленинчи Коммунистик партияси кўрсатаётган беғараз, ҳар тарафлама ёрдамнинг натижасидир. Совет Иттифоқи билан Монголия Халқ Республикаси чорак асрдан кўпроқ вақт ичида социализм ва демократия лагерида ягона вакил бўлиб келдилар. Империализм ва агрессиянинг қора кучлари Совет Иттифоқи билан Монголия Халқ Республикаси ўртасига нифоқ солишга такрор-такрор уриниб кўрдилар. Лекин ана шу уринишларнинг ҳаммасига муносиб зарба берилди.

Бизнинг дўстлигимиз бошқа халқлар учун дўстлик намунаси бўлиб қолди. Аммо биз бу дўстлигимиз баъзи бир кишиларга ёқмаслигини биламиз. Империалистлар ва барча тусдаги оппортунистлар ўзларининг авантюристик мақсадлари йўлида ана шу дўстликка раҳна солишга ҳар тарафлама уринмоқдалар.

Бизнинг қардошларча дўстлигимиз ва ҳамкорлигимиз кундан-кунга тобора мустаҳкамланмоқда ва бойиб бормоқда. Ўзбекистонда Монголия Халқ Республикаси кунлари ҳам халқларимиз дўстлигининг ажойиб байрами бўлиб қолади.

Майдар кеча қатнашчиларининг гулдурос қарсаклари остида ўзбек дўстларига эсдалик туҳфаси — В. И. Ленин билан Сухэ-Баторнинг учрашуви тасвирланган суратни тақдим этади. Бу суратнинг автори Ўзбекистонда Монголия Халқ Республикаси кунларининг иштирокчиси Н. Чултэмдир.

Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа совет жамиятлари союзи президиуми раиси Н. В. Попова ва Совет—Монголия дўстлик жамияти правлениесининг раиси, Совет Иттифоқи Маршали С. М. Будённийнинг йиғилиш номига юборган табрик телеграммаси ўқиб эшиттирилади.

Тантанали йиғилиш ёпиқ деб эълон қилинади.

...Монгол халқининг юрак туйғуларини ифодалаган ажойиб қўшиқ ва рақсларга навбат келади.

Монгол артистларининг концерти унутилмас таассурот қолдирди. Бу концерт Монголиянинг бугунги куни тўғрисида, унинг баҳодир халқи, янги турмуш бинокори тўғрисидаги ажойиб қўшиқ бўлиб қолди. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА СУҲБАТ

Монголия Халқ Революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Д. Майдар бошчилигидаги Ўзбекистонда Монголия Халқ Республикаси кунларининг қатнашчилари 26 июнь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилиндилар. Меҳмонларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин самимий табриклади.

Дўстона суҳбатда Монголия Халқ Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси Н. Лувсанчултэм иштирок этди.

(ЎзТАГ).

МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИ

Олинган юксак социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун курашаётган Булунғур районининг чорвадорлари ажойиб меҳнат ғалабасига эришдилар. Давлатга гўшт ва сут сотиш ярим йиллиқ планлари анча ошириб адо этилди. Тайёрлов пунктларига пландаги 886 тонна ўрнига тирик вазнда 1206 тонна гўшт ва 3172 тонна ўрнига 3201 тонна сут топширилди. Шунингдек, район хўжаликлари тухум тайёрлаш планини ҳам анча ошириб бажардилар. 1 миллион 409 минг дона ўрнига 1 миллион 786 минг дона тухум тайёрланди.

●

Самарқанд районидаги хўжаликлар сут тайёрлаш ярим йиллик планини муддатидан илгари бажарди. Сут қабул қилиш пунктларига ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 454 тонна кўп маҳсулот топширилди.

Район меҳнатчилари давлатга гўшт ва жун сотиш ярим йиллик топшириқларини бажарганликлари тўғрисида ҳам рапорт бердилар. Район колхозлари тухум тайёрлаш йиллик планини бажарди.

●

Ўзбекистон жанубидаги Карл Маркс номли ғаллакор совхозининг деҳқонлари Ватан омборларига 17 минг тонна сара дон тўкиб, ғалла топшириш беш йиллик планларини тўрт йилда бажардилар. Шу йиллар мобайнида баҳори ғалла ҳосилдорлиги 2 центнердан 10 центнерга қадар кўпайди.

Совхоз меҳнаткашлари бу йил гектар бошига 12 центнердан ҳосил олиб, камида 14 минг тонна дон ва уруғлик тайёрлашга қарор қилдилар.

ҚИЗҒИН ДАМЛАР

(ХАТЛАРНИ ЎҚИБ...)

<> <>

Шу кунларда азамат пахтакор ҳар қачонгидан ҳам баракали ишлаяпти. Республикамизнинг 4 миллион 100 минг тонналик улкан хирмонига мўлжалдаги «оқ олтин»ни тўкиб, муносиб улуш қўшиш ҳар бир пахтакорнинг дилидаги орзуси. Редакцияга ҳар куни келаётган кўплаб хатларда дала фидокорлари амалга ошираётган ажойиб ишлар ҳикоя қилинади.

— Республикада хизмат кўрсатган механизатор Намонжон Қўрғонов бошлиқ бригада аъзолари,— деб ёзади Фарғона область Олтиариқ районидаги «Комсомол» колхозидан ўртоқ М. Раҳмонов,—130 гектар бўз ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилишган. Ғўза парвариши тўрт қаторли «Ўзбекистон» пахта териш машинасига мослаб парвариш қилинмоқда. Бригадир Н. Қўрғонов мавсумда 400 тонна пахта теришга сўз берган. Ҳозир сифатли культивация қилиниб, озиқлантириб борилаётган ғўзалар гуллай бошлади. Пахтакорлар ҳар туп ғўзани меҳр билан парвариш қилишмоқда...

Ж. Исроиловнинг ёзишича, Сирдарё область Пахтакор районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг аъзолари зарбдор дамларда ғайратга-ғайрат қўшиб ишламоқдалар. Айниқса, бундан бир йил олдин Равот қишлоғидан чўлда ишлаш учун отланиб келган Аҳмад Мустаев бошлиқ бригада аъзолари намунали меҳнат қилаётирлар, 150 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилган бригада пахтакорлари экинни ҳозиргача уч марта комплекс парваришдан чиқаришди. Моҳир механизаторлардан Хуроз Сафаров ва Ҳасан Хидировларнинг ҳар бири кунига 8-9 гектар ердаги ғўзани культивация қилиб, озиқлантириб кетяптилар.

Гулистон, Риштон, Ўзбекистон, Жиззах, Сирдарё, Шофиркон, Пайарик, Хазорасп, Тўрткўл, Учқўрғон, Оққўрғон районларидаги хўжаликларда ғўза парваришининг бориши ҳақида хабар ёзган Э. Рўзибоев, К. Халилов, А. Тусназаров, Н. Каримов, С. Маматов, Ш. Шодиев, А. Эшқувватов, Х. Отажонова, Қ. Худойшукуров, А. Турдиев, Қ. Абдусаломов ва бошқа ўртоқлар ҳам ҳормай-толмай ишлаётган азамат пахтакорларимиз меҳнатини тараннум этганлар.

Сув—ғўзанинг қони-жони. Сувчи эса ғўзани яшнатувчи, ҳосил яратувчи. «Жума Эгамов ва Яхши Рўзиевлар Ромитан районидаги Фрунзе номли колхозда моҳир сувчилар сифатида танилганлар. Суғориш санъатини мукаммал ўрганиб олган бу талбиркор миришкорлар ғўзани бир меъёрда қондириб суғоришяпти. Улар ўз тажрибаларини бошқаларга бажонидил ўргатиб боришади...» Шу ҳақда редакцияга мактуб йўллаган газетхон С. Қодиров моҳир сувчилар кундалик топшириқларни ошириб бажараётганликларини маълум қилади. А Бўронов, Р. Худойбердиев, Т. Эрматов ва бошқа ўртоқларнинг хат-хабарларида ҳам Самарқанд, Андижон, Сурхондарё ва бошқа областларда сувчиларнинг мўл ҳосил етиштириш йўлида фидокорона ишлашаётганлиги мадҳ этилади.

Бу йил баҳор серёғин келди. Пахтакор анча машаққат чекди. Кўпгина жойларда ғўза бултургига қараганда ўсишдан икки-уч ҳафта кеч қолди. Ана шу ғўзаларни ҳам яхши ривожланган ўсимликлар қаторига етказиб олишда, шубҳасиз, тракторчилар муҳим роль ўйнамоқдалар. Техника—деҳқоннинг жонига оро кирмоқда, пахтакорнинг оғирини енгил қилмоқда. О. Сафахонов, Д. Бойназаров, М. Қодиров, М. Бойматов, Р. Мамажонов, С. Тўраев, И. Маъзумов, Р. Каримов ўртоқлар Ўзбекистон, Шўрчи, Китоб, Андижон, Балиқчи, Булунғур, Янгиқўрғон, Хазорасп районларидаги хўжаликларнинг далаларида пешана тери тўкиб ишлаётган дала гвардиячиларининг фидокорона меҳнатлари тўғрисида завқ-шавқ билан ҳикоя қиладилар.

Ғўзанинг ашаддий душмани — ҳашаротни қираётган химизаторлар, кунларни тонгга улаб ўсимликларни қондириб суғораётган миришкор сувчилар, мўл ҳосил етиштириш ишқида далаларда жавлон ураётган механизаторлар меҳнатини мадҳ этувчи хат-хабарлар билан бир қаторда пиллачилар, ғаллакорлар, сабзавоткорлар, боғбонлар ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида намуна кўрсатиб ишлаётган кишилар тўғрисида келаётган мактубларнинг ҳам кети узилмайди. Ж. Бобоев Яккабоғ районидаги «Коммунизм» колхози чорвадорлари эришаётган ютуқлар тўғрисида ёзиб юборган бўлса, қишлоқ мухбири Қ. Абдуқундузов Боёвут районидаги «Коммунизм» колхозининг фермасидаги ишлар ҳақида хабар беради. Ўртоқ К. Олламуродов Амударё районидаги «Партия XXII съезди» колхози пиллачилари йилдан-йилга «кумуш тола»дан юқори ҳосил етиштириб келаётганлигини билдирса, М. Ботиров Сариосиё районидаги Охунбобоев номли колхоз ғаллакорларининг баракали меҳнатларини мадҳ этади. Хуллас, хат-хабарларда меҳнат аҳлининг шу кунларда амалга ошираётган ишлари ҳикоя қилинади.

ТОШКЕНТДА В. И. Ленин Марказий музейининг филиали биноси қад кўтармоқда. Яқинда «Сибстальконструкция» бошқармасининг бинокорлари оғир конструкцияларини монтаж қилиб бўлдилар. Суратда: пешқадам пайвандчилардан бири Р. Аллауров.

М. Баржанов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

В. М. РУБОГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ИНЖЕНЕР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Граждан авиациясида узоқ йиллар ва самарали ишлаганлиги, халқ хўжалигида ҳамда ўсимликларни қишлоқ хўжалик зараркунандаларидан ҳимоя қилишда авиацияни қўлланиш соҳасидаги илмий қидириш ишларида актив қатнашганлиги учун граждан авиациясини қишлоқ хўжалигида ва махсус қўлланиш Бутуниттифоқ илмий тадқиқот институти учиш-тажриба бўлимининг бошлиғи Всеволод Михайлович **Рубога** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ

1969 йил 25 июнь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Пахта тозалаш саноати системасида узоқ йиллар ва самарали ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлигининг Пахтаоролдаги пахта тозалаш заводи директори Сагит Файзираҳмонович **Қувонқов** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонига биноан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий Ёрлиғи билан мукофотланди.

УСТА ПУЛИ

КИЧИК ФЕЛЬЕТОН

«Салом» чойхонасида гурунглашиб ўтирган уч-тўрт қариянинг суҳбати Мирғиёс Афзаловга худди бошидан совуқ сув қуйиб юборгандек ёмон таъсир қилди:

— Неварамнинг жанжалидан бугун қутулдим. Икки кундан бери «уста пули» деб ҳархаша қилади.

— Муаллими «бир ярим сўм келтирмасанг, имтиҳонга кирмайсан» дебди-я!

— Тавба: ёқангни ушлайсан, киши! тўла-тузук обрўли эътиборли одамлар болаларнинг бир-икки сўмига зор бўлиб қолибдими?! Бу ҳойнаҳой шу ердагиларнинг нағмаси!

Қариялардан бири суҳбатга қулоқ солиб ўтирган киши район халқ маорифи бўлими ходими эканлигини фаҳмлаб қолди-ю, аста шивирлади:

— Секин гапиринглар, муаллимларнинг каттаси ўтирибди...

Афзалов ўша куни чой эмас, заҳар ичгандай бўлди-ю, жаҳл билан уйига қайтди. Эртаси куни барча мактабларни, шу жумладан 171 мактабни (директори Солиҳ Ҳошимов) ҳам қаттиқ огоҳлантирди. Лекин огоҳлантиришга-огоҳлантирди-ю, чойхонадаги қарияларнинг гапидан лом-мим демади. Уларнинг невaралари кимлар, улар пулларни кимга олиб бориб беришди — тузукроқ сўраб-суриштирмади ҳам. Чунки одамнинг юзи иссиқ деганларидек. бунинг устига қулоғи тинч бўлгани яхши-да!

Шу орада Куйбишев район халқ маорифи бўлимининг мудири ўртоқ Томото-Ротт ҳам меҳнат отпускасидан қайтиб келди. Мудир ўринбосари Афзалов баъзи мактабларда бўлаётган ножўя ҳатти-ҳаракатлар ҳақида ўз бошлиғига ахборот бердими-йўқми, бу қоронғи! Аммо 171- мактабда «уста пули» ва «буёқ пули» йиғиш ҳамон давом этаверди. Норози бўлганларга эса «ота-оналар комитетининг ташаббуси бу» деб қўя қолинди.

Табиийки, айрим оилаларда уч-тўрттадан бола ўқийди. Бундай оиладаги ота-оналар билан болалар, болалар билан тарбиячилар ўртасида борди-келди гаплар чиқа бошлади.

Қизиғи шундаки, мактаб ота-оналар комитети маъмурият билан ҳисоблашмай туриб, томдан тараша тушгандай ўзича антиқа «ташаббус» бошлаб юборибди. Энг ажабланарли жойи: мактаб директори, қолаверса мактаб партия ташкилоти ҳам бу ишдан мутлақо бехабар эмиш. Наҳотки. пойтахтимиздаги 171-мактаб шунчалик бедарвоза бўлиб кетган бўлса!?

Биз мактаб директори Солиҳ Ҳошимов билан юзма-юз туриб, бу саволга аниқроқ жавоб беришини илтимос қилдик.

— Мутлақо пул йиғмадик, — деди у аввалига тониб. — мен бундан бехабарман... Битта-яримта киши ўзбилармонлик қилиб, йиққан бўлса йиққандир...

Хўш, унда ота-оналар ўртасида турли норозиликлар пайдо бўлиши, мактабларимиз шаънига тўғри келмайдиган гаплар тарқалиб юришига ким айбдор?

Куйбишев район халқ маорифи бўлими 171- мактабнинг жорий ремонти учун бу йил 6 минг сўм пул ажратган. Аммо мактаб маъмурияти бу маблағдан фойдаланиш ўрнига ремонт учун ўқувчилардан «жарима» тўплашга киришиб кетганини қаранг! Таассуфки, бундай «касаллик» бошқа мактабларга ҳам «юқяпти».

Мактабда ҳаммаси бўлиб 1680 бола ўқийди. Бу ўқувчилардан ремонт баҳонаси билан қанча пул тўплаб олинганлиги бизга ҳозирча қоронғи. Тошкент шаҳар ва Куйбишев район халқ маорифи бўлимларидаги ўртоқлар тўпланган пулларнинг ҳисоби-ю, антиқа «ташаббус»нинг сирини мактаб директори С. Ҳошимовдан қачон сўрашаркин?!

П. НИШОНОВ,
Тошкент шаҳри.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

УРУГВАЙДА ФАВҚУЛОДДА ҲОЛАТ

МОНТЕВИДЕО, 25 июнь. (ТАСС). Кеча Уругвайда фавқулодда ҳолат жорий қилинди. Ҳукумат маъмурларининг фармойиши билан бутун мамлакат территориясида йиғилишлар, намойишлар ўтказиш, шунингдек кейинги икки ҳафта ичида бутун мамлакатни ўз ичига олган забастовка кураши тўғрисида ҳар қандай маълумотларни эълон қилиш тақиқлаб қўйилди. Полициячилар ҳар бир кишини «қоидаларни бузди», деб айблаб қамоққа олиш учун шу тариқа «қонуний» асосларга эга бўлиб қолдилар.

Уругвайда давлат муассасалари, саноат корхоналари, транспорт, почта икки ҳафтадан бери ишламай турибди. Монтевидеода газета ва журналлар чиқмаётир, кўчаларда ахлат уюмлари тўпланиб ётибди

Иш ҳақини ошириш тўхтатиб қўйилганлигига ва қимматчилик ошиб бораётганлигига қарши умуммиллий норозилик ҳаракатига мамлакатнинг энг катта касаба союз бирлашмаси бўлган Уругвай меҳнаткашларининг миллий конвенти бошчилик қилмоқда.

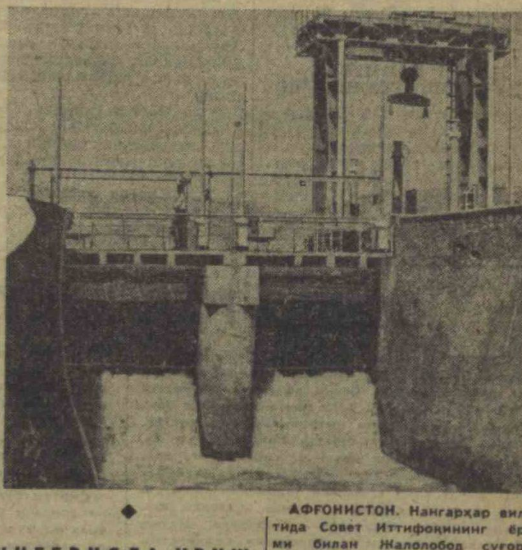

АФҒОНИСТОН. Нангарҳар вилоятида Совет Иттифоқининг ёрдами билан Жалолобод суғориш иншооти қурилди. Натижада 70 километрлик канал водийнинг чўл ерларини суғориш имконини берди. Бу ерда йилига 2-3 марта ҳосил берадиган 24 минг гектар янги экин майдони бунёд этилди. Суратда: канал тўғони.

А. Стужин фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

НИГЕРИЯДА УРУШ ҲАРАКАТЛАРИ

ЛАГОС. (ТАСС). Нигерия Ахборот министрлиги эълон қилган баёнотда айтилишича, Марказий ҳукумат авиацияси Биафранинг Нигер дарёси бўйидаги Атанида жойлашган базасини бомбардимон қилди.

Биафра вилоятини Нигериядан ажратмоқчи бўлиб уринаётган Ожукву режими Атанини ўзига таянч пункти қилиб олиб, Нигер дарёсининг нариги соҳилидаги федерал қўшинлар турган жойга авиация ҳужумлари қилмоқда эди.

Ахборот министрлигининг баёнотида айтилишича, Марказий ҳукумат авиациясининг ҳужуми натижасида Атани базаси тамомила сафдан чиқди.

ШАРАФЛИ БУРЧИМИЗ

Баъзи империалистик давлатлар зўр бериб қуролланишни авж олдириб, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларга ҳарбий ҳужум қилиш режаларини тузмоқдалар. Бунда улар асосан ракета-ядро ва бошқа ялпи қирғин қуролларини қўққисдан ишлатишни кўзламоқдалар.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет ҳукумати тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш, янги жаҳон уруши олдини олиш учун барча чораларни кўраётирлар. Шу билан бирга, Қуролли Кучларимизни такомиллаштириш ҳақида, мамлакатимиз халқларини ядро, кимёвий, бактериология ва бошқа ялпи қирғин қуролларидан сақланишга тайёрлаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар.

Республикамиздаги кўпгина корхоналар, колхоз ва совхозлар, ўқув юртлари ва умум-таълим мактаблари коллективлари партия ва ҳукуматимизнинг Ватанимиз мудофаа қудратини мустаҳкамлаш тўғрисидаги кўрсатмаларини амалга ошира бориб, ишчилар, колхозчилар, хизматчилар студентлар ва ўқувчиларни граждан мудофаасига тайёрлашда маълум муваффақиятларга эришдилар.

Масалан, Андижон машинасозлик заводида ишчи ва хизматчиларни ялпи қирғин қуролларидан сақланиш усулларига ўргатиш яхши ташкил этилган. Шунингдек, Тошкент тўқимачилик комбинати, Чирчиқ электрохимия комбинатида ҳам бу иш дуруст йўлга қўйилган.

Кўпгина колхоз ва совхозларда ҳам граждан мудофааси иши муваффақиятли олиб борилмоқда. Фарғона область Ленинград районидаги Энгельс номли колхоз, Андижон областидаги «Октябрь» колхози бу соҳада яхши натижаларга эришмоқда.

Қатор олий ўқув юртлари, техникумлар, профессионал техника билим юртлари ва умум-таълим мактабларида граждан мудофааси фани ўқитилмоқда.

Лекин, шунга қарамасдан баъзи корхоналар, колхоз ва совхозлар, ўқув юртлари ва мактабларда мудофаа ишларига етарли эътибор берилмаётир.

Бу йил аҳолини 21 соатли программа бўйича граждан мудофаасига тайёрлашни тугаллаш зарур. Граждан мудофааси машғулотлари корхоналар, ташкилот ва муассасалар, колхоз ва совхозлар раҳбарлари томонидан ташкил этилиб, цехлар, бўлимлар, участкалар, бригадалар ва фермаларда ўтказилиши керак. Корхона, муассаса ва ташкилотлар, колхоз ва совхозларнинг раҳбар ходимлари ҳамда инженер-техниклари ўз иш жойларида 35 соатли программа бўйича граждан мудофааси машғулотларини ўтадилар.

Ҳозирги кунда республикамизда халқ хўжалиги мутахассислари ва раҳбар ходимларининг малакасини ошириш факультетлари мактаб ва курсларининг кенг тармоғи ташкил этилган ва ишлаб турибди. Бу ўқув юртларида ҳам граждан мудофааси фани ўқитилмоқда.

Барча олий ўқув юртлари, техникумлар, профессионал-техника билим юртлари ва умумий таълим мактабларида граждан мудофаасини ўқитиш бу йил илгари белгиланган тартибда мавжуд программа асосида ўқитилади. Шу йилнинг биринчи сентябридан бошлаб 9- синфларга граждан мудофааси бўйича янги ягона программа киритилади.

Ялпи қирғин қуролларидан сақланиш бўйича мактабларда олган билимларини мустаҳкамлаш мақсадида бу йил пионер лагерларида мактаб ўқувчилари ва пионерларининг юришлари, мусобақалари ўтказилади.

Шаҳарлар ва шаҳар районларида граждан мудофааси машғулотлари ўтказилади. Бу машғулотларни шаҳар, район граждан мудофааси ва улар штабларининг бошлиқлари олиб борадилар. Қишлоқ районларида ҳам ана шундай машғулотлар ўтказилади.

Корхоналар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, цех, участка, бригада ва бўлимларда машғулот ўтказишлари керак. Шаҳар ва район граждан мудофааси курслари, корхоналар, колхоз ва совхозлар раҳбарларига ана шу машғулотларни ташкил қилиш ва ўтказишда яқиндан ёрдам беришлари лозим.

Бутун совет халқи каби республикамиз меҳнаткашлари ҳам В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун меҳнат вахтасида туриб ишламоқдалар. Мудофаа ишларини яхши ташкил этиш ҳам ана шу улуғ санага тайёргарлик ишига муҳим ҳисса бўлиб қўшилади. Чунки, В. И. Ленин бизга социалистик давлатимизни кўз қорачиғидай сақлаш, Ватанимиз мудофаа қувватини мустаҳкамлашни васият қилган эди. Доҳийнинг ана шу васиятларини бажариш республикамиздаги барча гражданларнинг шарафли бурчидир.

Н. КОЗЬМИН,
Ўзбекистон ССР граждан мудофааси штаби бошлиғининг ўринбосари, полковник.

ШИФОКОР МИНБАРИ

САРАТОН ИССИҒИ

Орамизда: Ўзбекистоннинг иқлими оғир, ёзда жуда иссиқ бўлади, тунги ва кундузги ҳарорат бир-биридан кескин фарқ қилади, дегувчилар ҳам бор. Лекин айни пайтда одамлар серқуёш ўлкамизни жаннат дейишади. Чиндан ҳам бепоён кўкаламзорлар, ширин-шакар нозу-неъматлар кимни мафтун этмайди дейсиз! Лекин қизиғи шундаки... ёз иссиқ келмаса, боғи-роғлар серҳосил бўлармиди, ноз-неъматлар қиёмига етармиди?

Ёзги иссиқнинг яна бир талай ижобий томонлари бор. Масалан, қуёш нурлари ер ва ҳавога таъсир қилиб, ундаги микробларни ўлдиради, одам учун зарарли бўлган захни ва намни кўтаради. Натижада бод (ревматизм), зотилжам (пневмония), сил ва бошқа касалликларнинг йўли дамбаланади. Донолар «Қуёш тушган ҳовлига шифокор кирмайди» деб бежиз айтмаганлар.

Қуёшнинг майин нурлари тушиб турган эрталабки ҳаво кишига, айниқса болалар ва кексаларга жуда хуш ёқади. Иссиқ ҳаво баъзи беморларга ва кексаларга ҳийла енгиллик туғдиради.

Бироқ, ёзда ҳароратнинг баланд бўлиши киши организмининг ортиқча исиб кетишига, ҳатто баъзан офтоб уришига ҳам олиб келади. Ҳавонинг нам ва дим бўлиши иссиқ об-ҳавонинг бу номатлуб таъсирини янада кучайтиради, одам ўзидан иссиқ ажратиш ўрнига ўзи исий бошлайди. Натижада киши ўзини анча ноқулай сезади: бадани қизиб кетади, боши айланади, кўнгли айниб, юраги тез уради, оғзи қуриб, ташна бўлади.

Бадандаги иссиқликни асосан тери ва ўпка ташқарига чиқариб туради. Иссиқлик таъсиридан терининг қон томирлари кенгаяди, тери безлари тер чиқариш жараёнини кучайтириб юборади. Агарда тери орқали иссиқлик ажралмаганда эди, бадан 40 соат ичида қайнаш даражасига бориб етарди.

Нафас олиш ҳам бадандаги иссиқликни чиқариб туришга ёрдам беради. Тажрибалар шуни кўрсатадики, нормал ҳолатда киши бадандаги иссиқликнинг қарийб 65 проценти тери орқали, 27 проценти эса нафас йўли орқали ҳавога чиқади. Шунинг учун ҳам **иссиқ пайтларда ёзга мос енгил ва кенг, юмшоқ ва оқ кийимлар кийилади, булар кишининг исиб кетишига йўл қўймайди. Бундай пайтда, айниқса оддий матодан тикилган кийим мақсадга мувофиқдир. Кийим қач-алик кенг ва тўкис бичилса, у баданни, қўл-кўкрак ва оёқларни қуёшнинг тикка тушган нурларидан сақлайди.** Бош кийим ҳам бош ва юзни қуёш нурларининг тикка тушишидан асраши керак. Қора кўзойнак кўз қувватини сақлайди, пешана ва кўз атрофини тарғил ажин босишдан асрайди. Кўзойнак жуда қора бўлмай, сал хира ва рангли бўлгани маъқул.

Энди ёзда ташналикни қондириш масаласига ўтайлик. Чанқаган кишининг бадани кўп тер чиқаргани туфайли, қоннинг, ҳужайра ва тўқималарнинг қисман қуюқлашувига сабаб бўлади. Ваҳоланки, қоннинг 83 процентини, мия, юрак, жигар ва мушакларнинг 70—80 процентини, суякларнинг эса 15—20 процентини сув ташкил қилади. Демак, терлаб туриш билан бирга, айни пайтда органларда сув миқдорини ҳам сақлаб туриш лозим бўлади. Шунинг учун **киши бир кунда тахминан 2,5—3 литр сув ичса кифоя. Бундан ташқари ёз фаслида суюқ овқатлар кўпроқ истеъмол қилинади. Сув ичишда бу ҳолни ҳам ҳисобга олиш зарур.**

Одам ҳар қанча ташна бўлиб кетганда ҳам сувни маълум миқдорда ичиши керак. Уни хоҳлаганча ёки кўп миқдорда ва тез-тез ичавериш асло ярамайди. Чунки сувни ўзлаштириш ва ташқарига чиқариш учун юрак анча-мунча куч сарфлайди. Шу сабабли ҳам кўп сув ичган одам бўшашиб, лоҳас бўлади. **Чанқовни босишда сувга кўра чой (айниқса, кўк чой) қўл келади. Чунки унинг таркибида юракнинг ишини режаловчи дори (кофеин) бор.** Чанқовни қолдириш мақсадида холодильникда сақланган муздек совуқ ичимликларни ичиш асло ярамайди. Жуда иссиқ ёки совуқ ичимликлар саломатлик учун хатарлидир.

Яна шуни ҳам айтиш керакки, чанқов қондириш баҳонаси билан баъзи кишилар обдон тўйиб пиво ичишга одатланиб қоладилар. Кўп ва тез-тез ичилиб турган пиво юрак деворларини кенгайтириб, кўкрак қафасини қисман тўлдириб қўяди.

Ёзлик нонушта ёки тушки овқат кишини чанқатадиган рационда бўлмаслиги керак. Тушки овқат учун окрошка ва айниқса ота-боболаримиз севиб ичадиган серқатиқ ва суюқроқ мошхўрдадан (хоҳласангиз, яхна ҳолда), аччиқ-чучуклардан тез-тез истеъмол қилиб туриш зарур.

Мева шарбатлари чанқовни яхши қондиради. Узум, мандарин, олхўри, олма, помидор ва бошқа мева ҳамда сабзавотларнинг шарбати ҳаётбахш ичимликлардан ҳисобланади. Бунинг устига шарбатлар тез сингувчан бўлади. Мева шарбатлари маъдан тузлар, микроэлементлардан ташқари, ширинлик (глюкоза, фруктоза, сахароза) ва витаминларга (А, С, В1, В2, РР) бойдир. Меваларда ширинлик ва витаминлар миқдори турлича бўлиб, уларнинг таъсири ва калорияси ҳам ҳар хил бўлади. Масалан, 100 грамм узум шарбатида 18,2 грамм глюкоза бор, у 75 калория беради. Ш миқдордаги помидор шарбатида эса атиги 3,5 грамм глюкоза бўлиб, бу 18 калория деган сўз. Лекин помидор таркибида узумникига қараганда витаминларнинг ҳамма турлари кўпроқ учрайди.

Шарбатларни мазасига қараб шартли равишда ширин (олма, олхўри, узум) ва нордон (лимон, мандарин, помидор) шарбатлар деб атасак бўлади. Помидор шарбати, айниқса «А» (коротин), «С» (аскарбин кислотаси) ва «РР» (никотин кислотаси витаминларига жуда бой. Бу шарбат милк, томир, кўз в терини мустаҳкамлайди, организмнинг касалликларга бардош бериш хусусиятини оширади. **Шарбатлар ортиқча семириб кетган одамларнинг озишига ҳам ёрдам беради.** Мандарин, наъматак, лимон, анор, ўрик, олча шарбатлари ва шунингдек қизил сабзи суви ҳам ёзги иссиқда ғоятда фойдалидир.

Узум, олхўри, олма, шафтоли, тарвуз ва тут шарбатларида қанд моддаси кўп бўлгани учун камқонликда, касалликдан соғайиш вақтида, юрак ва жигар касалликларига учраганда истеъмол қилиниши мақсадга мувофиқдир.

Саратоннинг ҳозирги жазирамасида ишдан бўш вақтларни кўкаламзор жойларда, сув бўйларида ўтказиш кишига яхши ҳордиқ ва куч бахш этади. Шунинг учун ҳам ота-боболаримиз иссиқ иқлимнинг «давосини» топиш йўлида ҳовли ва кўча, майдонлардан ариқ очиб сув оқизганлар, ҳовузлар қазиганлар, толзор, теракзорлар, мевали дарахтлар ўстириб, саломатликка мос шароит яратганлар. Шифобахш ва тоза сувнинг шилдираб оқиши, дарахтларнинг соя-салқини, шабода, райҳон ва гуллар иси киши табиатини равшан қилади. Муздай сув сепилган озода жойда ўтирсангиз, баҳри-дилингиз очилади, сира дард кўрмайсиз.

З. ЭГАМБЕРДИЕВ,
медицина фанлари кандидати.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«Совет Ўзбекистони» газетасининг коллективи редакция ходими Ф. Исаевга отаси **Рихсибой ИСАЕВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ МИНИСТРЛИГИ ЎРТА МАХСУС ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

1969–1970 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ ТЕХНИКУМИ

(Тошкент шаҳар, Куйбишев кўчаси, 10-уй)

Қатнаб ўқишга:
саноат ускуналарининг ремонти ва монтажи, самолётсозлик, ҳисоблаш ва ҳисоблаш-аналитик машиналарни ремонт қилиш ва эксплуатацияси.

Кечки ўқишга:
металларни қирқиш йўли билан ишлаш, асбобсозлик ишлаб чиқариш, самолётсозлик. машинасозлик саноати корхоналарида планлаштириш.

Сиртқи ўқишга:
металларни қирқиш йўли билан ишлаш, асбобсозлик ишлаб чиқариш. машинасозлик саноати корхоналарида планлаштириш.

ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКУМИ

(Тошкент шаҳар. Пролетар кўчаси, 26-уй)

Қатнаб ўқишга:
металларни қирқиш йўли билан ишлаш. тикув фабрикалари машиналари ва ускуналари. юқори матбаа технологияси, мебель ишлаб чиқариш, тикувчилик ишлаб чиқариши, чарм буюмлари технологияси, пойафзални моделлаштириш ва чармни бадиий безаш, кийимларни моделлаштириш ва конструкциялаш, пойафзал фабрикалари машиналари ва ускуналари. брошюра-муқовасозлик ишлаб чиқариши технологияси, полиграфия машиналари ва ускуналари.

Кечки ўқишга:
металларни қирқиш йўли билан ишлаш, тикув фабрикалари машиналари ва ускуналари. мебель ишлаб чиқариш, тикувчилик ишлаб чиқариши, тўқувчилик ишлаб чиқариши, чарм буюмлари технологияси, кийимларни моделлаштириш ва конструкциялаш, пахта йигириш ишлаб чиқариши, газмолларни пардозлаш.

Сиртқи ўқишга:
мебель ишлаб чиқариш, тикувчилик ишлаб чиқариши, чарм буюмлари технологияси.

БЕКОБОД ИНДУСТРИАЛ ТЕХНИКУМИ

(Бекобод шаҳар, Николаев кўчаси, 18-уй)

Қатнаб ўқишга:
Саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари, металлни ишлаш станоклари ва автомат линияларини монтаж ва эксплуатация қилиш, тўқима материаллар технологияси, керамика технологияси.

Кечки ўқишга:
саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари, металлни ишлаш станоклари ва автомат линияларини монтаж ва эксплуатация қилиш, пўлат ишлаб чиқариш.

Сиртқи ўқишга:
саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари.

ҚЎҚОН КОММУНАЛ ХЎЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

(Қўқон шаҳар, К. Маркс кўчаси, 45-уй)

Қатнаб ўқишга:
саноат ва граждан қурилиши, биноларни техник жиҳатдан эксплуатация қилиш, газ хўжалиги. коммунал хўжалик корхоналарида планлаштириш, сув таъминоти, саноат ва оқар сувларни канализация қилиш ва тозалаш,, водопровод ва канализация тармоқлари ҳамда иншоотлари қурилиши.

Сиртқи ўқишга:
водопровод ва канализация тармоқлари ҳамда иншоотлари қурилиши. биноларни техник жиҳатидан эксплуатация қилиш, газ хўжалиги, коммунал хўжалик корхоналарида планлаштириш, саноат ва граждан қурилиши.

ТОШКЕНТ ЭЛЕКТРОМЕХАНИКА ТЕХНИКУМИ

(Тошкент шаҳар, Бабушкин кўчаси, 4-уй)

Қатнаб ўқишга:
саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари, пайвандлаш ишлаб чиқариши технологияси, савдо ва умумий овқатланиш корхоналари машиналари ва ускуналари, совитиш-компрессор машиналари ва ускуналари.

Кечки ўқишга:
электр станциялари, тармоқлари ва системалари. саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари. металларни қирқиш йўли билан ишлаш, пайвандлаш ишлаб чиқариши технологияси, сим ва кабеллар ишлаб чиқариш, ярим ўтказгич асбоблар ишлаб чиқариш.

Сиртқи ўқишга:
саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари, совитиш-компрессор машиналари ва қурилмалари.

ТОШКЕНТ КИНО ТЕХНИКУМИ

(Тошкент шаҳар. М. Горький кўчаси, 183-уй)

Қатнаб ва сиртқи ўқишга:
кино қурилмалари ускуналари.

ОЛМАЛИҚ КОН-МЕТАЛЛУРГИЯ ТЕХНИКУМИ

(Олмалиқ шаҳар. К. Маркс кўчаси, 25-уй)

Қатнаб ўқишга:
фойдали қазилмаларни бойитиш, саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари, нодир ва оғир рангли металлар металлургияси. рангли металлургия заводларининг ускуналари. саноат ва граждан қурилиши.

Кечки ўқишга:
нодир ва оғир рангли металлар металлургияси. саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари, саноат ва граждан қурилиши.

ТОШКЕНТ ҚУРИЛИШ ТЕХНИКУМИ

(Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 32-уй)

Қатнаб ўқишга:
архитектура. саноат ва граждан қурилиши, қурилиш деталлари ва темир-бетон конструкциялари ишлаб чиқариш, биноларнинг санитария-техника тузилиши, инженерлик геодезияси.

Кечки ўқишга:
саноат ва граждан қурилиши, гидротехник қурилиш, биноларнинг санитария-техника тузилиши.

Сиртқи ўқишга:
саноат ва граждан қурилиши.

УРГАНЧ ҚУРИЛИШ ТЕХНИКУМИ

(Урганч шаҳар, Ленин кўчаси, 20-уй)

Қатнаб, кечки ва сиртдан ўқишга:
саноат ва граждан қурилиши.

Қатнаб ва кечки ўқишга:
биноларнинг санитария-техника тузилиши.

БУХОРО ҚУРИЛИШ ТЕХНИКУМИ

(Бухоро шаҳар, Промишленная кўчаси, 26-уй)

Қатнаб, кечки ва сиртдан ўқишга:
саноат ва граждан қурилиши.

Қатнаб ўқишга:
биноларнинг санитария-техника тузилиши.

АНДИЖОН ҚУРИЛИШ ТЕХНИКУМИ

(Андижон шаҳар, Свобода проспекти, 193-уй)

Қатнаб ўқишга:
саноат ва граждан қурилиши; қурилиш деталлари ва темир-бетон ишлаб чиқариш конструкциялари. қурилиш машиналари ва ускуналари.

Кечки ўқишга:
саноат ва граждан қурилиши, қурилиш деталлари ва темир-бетон конструкциялари ишлаб чиқариш. биноларнинг санитария-техника тузилиши, қурилиш машиналари ва ускуналари.

Сиртқи ўқишга:
саноат ва граждан қурилиши, қурилиш машиналари ва ускуналари.

ТЕРМИЗ ҚУРИЛИШ ТЕХНИКУМИ

(Термиз шаҳар, Октябрь кўчаси, 152-«а» уй)

Қатнаб ва сиртдан ўқишга:
саноат ва граждан қурилиши, электр станциялари, тармоқлари ва системалари.

НУКУС ҚУРИЛИШ ТЕХНИКУМИ

(Нукус шаҳар, М. Горький кўчаси, 179-уй)

Қатнаб, кечки ва сиртдан ўқишга:
саноат ва граждан қурилиши.

Қатнаб ўқишга:
биноларнинг санитария-техника тузилиши.

МАРҒИЛОН ПЛАН ИҚТИСОД ТЕХНИКУМИ

(Марғилон шаҳар, Ўзбекистон 25 йиллиги кўчаси, 135-уй)

Қатнаб ва сиртдан ўқишга:
қурилишда планлаштириш, бухгалтерия ҳисоби, савдода бухгалтерия ҳисоби.

Қатнаб ўқишга:
учёт ва ҳисоблаш ишларини механизациялаш.

ТОШКЕНТ СОВЕТ САВДОСИ ТЕХНИКУМИ

(Тошкент шаҳар. Ш. Руставели кўчаси, 25-уй)

Қатнаб, кечки ва сиртдан ўқишга:
товаршунослик ва саноат моллари савдосини ташкил қилиш, товаршунослик ва озиқ-овқат моллари савдосини ташкил қилиш, таом тайёрлаш технологияси.

Қатнаб ўқишга:
китоб товаршунослиги.

САМАРҚАНД ОЗИҚ-ОВҚАТ ТЕХНИКУМИ

(Самарқанд шаҳар, Оғалик кўчаси, 2-уй)

Қатнаб ўқишга:
корхоналар, новвойхоналар, макарон ва кондитер саноати машиналари ва ускуналари, новвойхона ишлаб чиқариши, консервалаш технологияси, озиқ-овқат саноати корхоналарида планлаштириш, консерва саноати машиналари ва ускуналари, виночилик технологияси.

Кечки ўқишга:
корхоналар. новвойхоналар, макарон ва кондитер саноати машиналари ва ускуналари.

Сиртқи ўқишга:
корхоналар, новвойхоналар, макарон ва кондитер саноати машиналари ва ускуналари, новвойхона ишлаб чиқариши, виночилик технологияси, консервалаш технологияси.

ЛЕНИНСК СОВЕТ САВДОСИ ТЕХНИКУМИ

(Ленинск шаҳар, Киров кўчаси, 11-уй)

Қатнаб ва сиртдан ўқишга:
товаршунослик ва саноат моллари савдосини ташкил қилиш, товаршунослик ва озиқ-овқат моллари савдосини ташкил қилиш.

ЧИРЧИҚ ИНДУСТРИАЛ ТЕХНИКУМИ

(Чирчиқ шаҳар, Юқори Социалистик шаҳарча, Коммунистическая кўчаси, 11-уй)

Қатнаб ўқишга:
электр станциялари, тармоқлари ва системалари, электр-теплотехника ўлчовлари. қишлоқ хўжалик машиналари, электр машинасозлиги. аналитик химия, саноат корхоналари ва қурилмалари, электр ускуналари.

Кечки ўқишга:
саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари, металларни қирқиш йўли билан ишлаш, химия машинасозлиги, электр машинасозлиги, минерал ўғитлар ва кислоталар технологияси.

Сиртқи ўқишга:
электр станциялари, тармоқлари ва системалари. саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари, қишлоқ хўжалик машиналари. минерал ўғитлар ва кислоталар технологияси.

НАМАНГАН ТЎҚИМАЧИЛИК ТЕХНИКУМИ

(Наманган шаҳар, Марғилон кўчаси, 17-уй)

Қатнаб ва кечки ўқишга:
тўқувчилик ишлаб чиқариши, пахта йигириш ишаб чиқариши.

Қатнаб ўқишга:
газмолларни пардозлаш.

ЯНГИЙЎЛ ОЗИҚ-ОВҚАТ ТЕХНИКУМИ

(Янгийўл шаҳри, Виноградная кўчаси, 45-уй)

Қатнаб ўқишга:
сут маҳсулотлари технологияси.

Қатнаб ва сиртдан ўқишга:
ўсимлик мойлари технологияси, гўшт ва парранда маҳсулотлари технологияси, кондитер ишлаб чиқариши.

БУХОРО КОН-ГЕОЛОГИЯ ТЕХНИКУМИ

(Бухоро шаҳар, Ульянов кўчаси, 26-уй)

Қатнаб ўқишга:
нефть ва газ конларининг геологияси ва уларни қидириш, нефть ва газ қудуқларини пармалаш. нефть ва газ қудуқларининг эксплуатацияси, қудуқларни тадқиқот қилишнинг геофизик методлари.

АНДИЖОН ЭЛЕКТРОМЕХАНИКА ТЕХНИКУМИ

(Андижон шаҳар, Киров) кўчаси, 23-уй)

Қатнаб ўқишга:
саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари, пайвандлаш ишлаб чиқариши технологияси, йўл машиналари ва ускуналари, электр аппаратсозлиги.

Кечки ўқишга:
электр аппаратсозлиги.

АНДИЖОН ПАХТА ТОЗАЛАШ ТЕХНИКУМИ

(Андижон шаҳар, Луначарский кўчаси, 4-уй)

Қатнаб ва сиртдан ўқишга:
пахтага дастлабки ишлов бериш ишлаб чиқариши ускуналари ва технологияси, пахта товаршунослиги.

НУКУС ЭНЕРГЕТИКА ТЕХНИКУМИ

(Нукус шаҳар, Горький кўчаси, 110-уй)

Қатнаб ўқишга:
электр станциялари, тармоқлари ва системалари, реле ҳимояси ва энергосистемалар автоматикаси.

Кечки ўқишга:
электр станциялари, тармоқлари ва системалари. қозон ва буғ-турбина қурилмалари.

Сиртқи ўқишга:
электр станциялари, тармоқлари ва системалари.

ФАРҒОНА КЕЧКИ ЕНГИЛ САНОАТ ТЕХНИКУМИ

(Фарғона шаҳар, Толстой кўчаси, 12-уй)

Кечки ўқишга:
совитиш-компрессор машиналари ва ускуналари, чарм буюмлар технологияси, саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари, тўқувчилик ишлаб чиқариши, енгил саноат корхоналарида планлаштириш, трикотаж ишлаб чиқариши, пахта йигириш ишлаб чиқариши, тикувчилик ишлаб чиқариши.

Сиртқи ўқишга:
саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари, пахта йигириш ишлаб чиқариши, енгил саноат корхоналарида планлаштириш.

САМАРҚАНД КЕЧКИ ИНДУСТРИАЛ ТЕХНИКУМИ

(Самарқанд шаҳар, Оғалик кўчаси, 2-уй)

Кечки ўқишга:
минерал ўғитлар ва кислоталар технологияси.

Сиртқи ўқишга:
тикувчилик ишлаб чиқариши.

Кечки ва сиртдан ўқишга:
саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари, металларни қирқиш йўли билан ишлаш, саноат ва граждан қурилиши. автомобиль транспорти эксплуатацияси.

КАТТАҚЎРҒОН КЕЧКИ ИНДУСТРИАЛ ТЕХНИКУМИ

(Каттақўрғон шаҳар, Толстой кўчаси, 69-уй)

Кечки ўқишга:
электр станциялари, тармоқлари ва системалари, саноат ва граждан қурилиши. саноат ускуналари ремонти ва монтажи.

ФАРҒОНА ПОЛИТЕХНИКУМИ

(Фарғона область, Қирғили посёлкаси, Колхозная кўчаси, 15-уй)

Қатнаб ва сиртдан ўқишга:
пахтани дастлабки ишлаш технологияси ва ускуналари, пахта товаршунослиги, саноат ва граждан қурилиши.

Кечки ўқишга:
саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари, саноат ва граждан қурилиши.

МАРҒИЛОН КЕЧКИ ТЎҚИМАЧИЛИК ТЕХНИКУМИ

(Марғилон шаҳар, Киров кўчаси, 6-уй)

Кечки ўқишга:
саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари, пилла ўраш ва ипак йигириш, тўқувчилик ишлаб чиқариши, газмолларни пардозлаш.

ПАЧКАМАР ҚУРИЛИШ ТЕХНИКУМИ

(Қашқадарё область, Пачкамар посёлкаси)

Қатнаб ўқишга:
қурилиш деталлари ва темир-бетон конструкциялари ишлаб чиқариши, биноларнинг санитария-техника тузилиши, саноат ва граждан қурилиши.

АНДИЖОН КЕЧКИ МАШИНАСОЗЛИК ТЕХНИКУМИ

(Андижон шаҳар, Навоий проспекти, 28-уй)

Кечки ва сиртдан ўқишга:
электр станциялари, тармоқлари ва системалари, саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари. ичдан ўт оладиган двигателлар, металларни қирқиш йўли билан ишлаш.

ФАРҒОНА ХИМИЯ-ТЕХНОЛОГИЯ ТЕХНИКУМИ

(Фарғона шаҳар, Дружба кўчаси, 13-уй)

Қатнаб ўқишга:
химиявий толалар технологияси.

Қатнаб, кечки ва сиртдан ўқишга:
саноат корхоналари ва қурилмалари электр ускуналари, минерал ўғитлар ва кислоталар технологияси.

ТОШКЕНТ АЛОҚА ПОЛИТЕХНИКУМИ

(Тошкент-37, У. Юсупов кўчаси, 70-уй)

Қатнаб ва сиртдан ўқишга:
радио алоқаси ва радио эшиттириш, телевизион техника ва радиорелей алоқаси, реле электр алоқаси ва радиолаштириш, шаҳарлараро телефон алоқаси, телеграф алоқаси, шаҳар телефон алоқаси, почта алоқаси, линия-кабель қурилмалари алоқаси (бошқа жойдан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар).

ҚЎҚОН ХОТИН-ҚИЗЛАР ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ

(Қўқон шаҳар, Советский кўчаси, 17-уй)

Қатнаб ва сиртдан ўқишга:
умумтаълим мактабларининг бошланғич синфларида дарс ўтиш.

Қатнаб ўқишга:
чизмачилик ва расмдан дарс ўтиш.

КАТТАҚЎРҒОН ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ

(Каттақўрғон шаҳар, К. Маркс кўчаси, 205-уй)

Қатнаб ўқишга:
умумтаълим мактабларининг бошланғич синфларида дарс ўтиш, чизмачилик ва расмдан дарс ўтиш.

САМАРҚАНД ХОТИН-ҚИЗЛАР ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ

(Самарқанд шаҳар, Октябрь кўчаси, 11-уй)

Қатнаб ва сиртдан ўқишга:
умумтаълим мактабларининг бошланғич синфларида дарс ўтиш

Қатнаб ўқишга:
маданий-оқартув ишлари, кутубхоначилик.

ЧУСТ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ

(Наманган область, Чуст посёлкаси)

Қатнаб ўқишга:
умумтаълим мактабларининг бошланғич синфларида дарс ўтиш, жисмоний маданият.

САМАРҚАНД ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ

(Самарқанд шаҳар, Дагбитский кўчаси, 35-уй)

Қатнаб ўқишга:
жисмоний маданият.

ТЕРМИЗ ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ

(Термиз шаҳар, Октябрь кўчаси, 42-уй)

Қатнаб ўқишга:
жисмоний маданият.

ТОШКЕНТ МАДАНИЙ-ОҚАРТУВ ТЕХНИКУМИ

(Тошкент шаҳар, 2-Чимбой проезди, 91-уй)

Қатнаб ва сиртдан ўқишга:
маданий-оқартув ишлари (клуб ходимлари — бадиий ҳаваскорлик коллективларининг раҳбарлари), кутубхоначилик.

Қатнаб ўқишга:
иш юритишни ташкил қилиш.

СССР ЎРТА МАХСУС ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА ҚАБУЛ ҚИЛИШ ҚОИДАЛАРИ

Ўрта махсус ўқув юртларида ўқиш учун 30 ёшгача бўлган СССР гражданлари—йигит-қизлар қабул қилинади. Кечки ва сиртқи ўқишларга тўлиқсиз ўрта ёки ўрта мактаб ҳажмида маълумоти бўлган, кириш имтиҳонларини муваффақиятли топширган кишилар ёшидан қатъи назар қабул қилинади; кечки ва сиртқи ўрта махсус ўқув юртларига (филиаллари ва бўлимларига) фақат халқ хўжалиги тармоқларида, маданият, маориф. соғлиқни сақлаш соҳасида, шунингдек давлат бошқарув органларида, партия, касаба союз, комсомол, кооператив ташкилотларида ва муассасаларида ишлаётган шахсларгина қабул қилинадилар.

ЭСЛАТМА: Саккиз йилликка айлантиришгача бўлган етти йиллик мактабларни битирган кишилар саккиз йиллик мактабларни битирганлар қатори таълимнинг ҳамма формалари асосида қабул қилинадилар.

Баъзи мутахассислик ва таълим формаларига кириш учун қуйидаги қўшимча талаблар қўйилади:

«Умумтаълим мактабларининг бошланғич синфларида дарс ўтиш «Мактабгача тарбия», «Маданий-оқартув ишлари», шунингдек химия-технология, транспорт, баъзи машинасозлик, ва электр асбоблари мутахассисличлари бўйича сиртқи ўқувга фақат ўша мутахассисликлар бўйича ишлаётган кишиларгина қабул қилинадилар;

балоғатга етмаган ўсмирларнинг меҳнат қилиши тақиқланган ишлаб чиқариш соҳалари бўйича мутахассисликларда кундузги ўқиш группаларининг биринчи курсига 8 йиллик мактаблар базасидан ишлаб чиқариш практикаси давригача 18 ёшга тўладиганларгина қабул қилинади; баъзи кон, металлургия, ҳаво ва сув транспорти ва бошқа мутахассисликлар бўйича мавжуд қонунларга биноан хотин-қизларнинг меҳнати қўлланилмайдиган соҳаларда хотин-қизлардан қабул қилиш чекланади.

Қабул ҳақидаги ариза танланган мутахассисликни кўрсатган ҳолда ўрта махсус ўқув юртининг директори номига берилади.

Сиртқи бўлимга кираётганлар, кириш ҳақидаги аризани ўзлари яшаётган жойга яқин бўлган ўрта махсус ўқув юртининг маълум мутахассислиги бўйича сиртқи бўлимга топширадилар.

Ариза билан қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади:

Қуйидаги ҳужжатларнинг биттаси асл нусха ҳолида кўрсатилади: 8 йиллик (ўрта) мактаблар ёки бошқа ўқув юртларини битирганлик ҳақидаги ҳужжат; ўрта мактабларнинг 9, 10, 11-синфларига кўчирилганлиги ҳақидаги гувоҳнома; таржимаи ҳол. 286-медицина справкаси, бу справкани мактаб врачи ёки район шифохонаси (поликлиникаси) участка врачи бериши лозим; бош кийимсиз тушилган 3x4 сантиметр ҳажмдаги 3 та фотосурат.

Ўқув юртига кираётган ёшлар туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, ҳарбий билет (ҳарбий хизматга мажбур бўлган запасдаги кишилар), ёки руйхатга олиш гувоҳномасини (армия ёшидаги кишилар учун) кўрсатадилар ва шахсий делода ёзиб қўядилар.

Кечки ва сиртқи, шунингдек кундузги бўлимларга кираётганлар ишлаб чиқариш практикасига (икки йилдан кам бўлмаган) эга бўганлар кириш ҳақида ариза топшираётган пайтларида меҳнат ёки колхоз дафтарчасидан кўчирма ҳам топширадилар, бу кўчирмани корхона, ташкилот ёки колхоз раҳбарлари тасдиқлаган бўлишлари керак.

Кундузги бўлимга кираётганлар ўқув йили бошланишигача иш стажини тасдиқлайдиган ҳужжатларнинг асл нусхасини кўрсатишлари шарт.

Ўрта махсус ўқув юртларига кираётганлардан аризалар қабул қилиш, кириш имтиҳонлари, ўқувчилар составига қабул қилиш қуйидаги муддатларда ўтказилади:

КУНДУЗГИ БЎЛИМЛАРГА АРИЗАЛАР:

ҳамма ўрта махсус ўқув юртларига — 8 йиллик маълумотга эга бўлганлар группасига 31 июлгача, кириш имтиҳонлари 1-20 августгача, ўқувчилар составига қабул қилиш 21-24 августгача, 10 йиллик маълумотга эга бўлганлар группаларига 15 августгача, кириш имтиҳонлари 1-20 августгача, қабул қилиш 21-24 августгача;

КЕЧКИ БЎЛИМЛАРГА АРИЗАЛАР:

ҳамма ўрта махсус ўқув юртларига — 6 августгача, кириш имтиҳонлари 7—12 августгача, қабул қилиш 13—15 августгача;

СИРТҚИ БЎЛИМЛАРГА АРИЗАЛАР:

ҳамма ўрта махсус ўқув юртларига — 10 августгача, кириш имтиҳонлари 11-20 июлгача, 13-20 августгача, қабул қилиш — 21-30 августгача;

мавсумийлик характеридаги ишлар билан боғлиқ геология, геодезия мутахассисликлари бўлган техникум ва ўқув юртларига — 1-октябрдан 30 ноябргача, кириш имтиҳонлари —1 ноябрдан 14 декабргача, қабул қилиш — 16 — 25 декабргача.

ЭСЛАТМА: кечки ва сиртқи бўлимларга кираётганлар кириш имтиҳонлари топшириш учун ўқув юртининг чақирувига биноан ўзлари ишлаётган корхона, муассаса. ташкилотларининг раҳбарлари билан келишган ҳолда, маълум кунларга бир мартагина юбориладилар.

Ўрта махсус ўқув юртларига 8 синф маълумоти билан кираётганлар қуйидаги предметлардан кириш имтиҳонлари топширадилар:

саноат, қурилиш, транспорт, алоқа, иқтисод. геодезия. гидрология, физкультура, маориф бўйича мутахассисликларга — рус тили (диктант), математика (оғзаки);

маданий — оқартув ишлари бўйича мутахассисликларга — рус тили (диктант), рус тили ва адабиёти (оғзаки).

10 синф маълумоти билан кираётганлар қуйидаги предметлар бўйича кириш имтиҳонлари топширадилар:

саноат, қурилиш, транспорт, алоқа, геодезия, гидрология, иқтисод бўйича мутахассисликларга — рус тили ва адабиёти (иншо), математика (оғзаки);

химия технологияси, металлургия, озиқ-овқат маҳсулотлари технологияси, товаршунослик, шунингдек «Фойдали қазилмаларни бойитиш», «Газмолларни пардозлаш», «Трикотаж молларини пардозлаш», «Тери маҳсулотини дастлабки ишлаш», «Чарм технологияси», «Аналитик химия» бўйича мутахассисликларга — рус тили ва адабиёти (иншо), химия (оғзаки);

мактабгача болалар муассасаларига — «Физкультура», «Маданий — оқартув ишлари», «Кутубхоначилик», «Китоб товаршунослиги», «Иш юритишни ташкил қилиш» бўйича мутахассисликларга — рус тили ва адабиёти (иншо), СССР тарихи (оғзаки);

ЭСЛАТМА: «Умум таълим мактабларининг бошланғич синфларида дарс ўтиш» мутахассислигига кираётганлар иншо ўрнига диктант ёзадилар.

Физкультура, «Маданий—оқартув ишлари», «Архитектура» мутахассисликлари бўйича кираётганлар ўша мутахассисликлар бўйича қўшимча кириш имтиҳонлари топширадилар.

Мутахассисликлар бўйича топшириладиган имтиҳонлар биринчи навбатда олинади.

Педагогика ўқув юртларига «Умум таълим мактабларининг бошланғич синфларида дарс ўтиш» мутахассислиги бўйича кундузги бўлимга кираётганлар кириш имтиҳонлари бошлангунга қадар музикани тушуниш бўйича синовдан ўтадилар. Синов пайтида қониқарли натижага эриша олмаган кишилар кириш имтиҳонларига қўйилмайди.

Кириш имтиҳонларига қўйилган кишилар ўзлари кираётган ўқув юртида имтиҳон топширадилар. Ўрта махсус ўқув юрти қабул комиссиясининг назорати билан кириш имтиҳонларини филиалларда ҳам топшириш мумкин.

Имтиҳонларнинг биридан қониқарсиз баҳо олган киши қолган кириш имтиҳонларига қўйилмайди. Қониқарсиз баҳо олгандан сўнг қайта имтиҳон топшириш, шунингдек баҳони кўтариш мақсадида қайта имтиҳон топширишга рухсат берилмайди.

Жадвал бўйича кўрсатилган муддатда имтиҳонларнинг бирига сабабсиз келмаган киши келгуси имтиҳонларга киритилмайди. Имтиҳонга касаллиги туфайли келолмайдиган киши имтиҳон бошлангунга қадар ўқув юртини огоҳлантириши ёки имтиҳон белгиланган кундан кейин уч кун давомида справка кўрсатиши шарт. Ана шундай қилганда ўқув юртига кираётган кишига бошқа группа ва потокларга кириб имтиҳонларни вақтида топшириш имконияти яратиб берилиши мумкин.

Кириш имтиҳонларига қўйилган кишиларга (кечки ва сиртқи бўлимларга) ишлаётган жойидан маоши сақланмаган ҳолда 10 кун муддатга отпуска берилади. Бу отпускага ўқув юртига келиш ва қайтиш муддатлари кирмайди.

№ Б. — 149. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633 Р. 14398.